

[GKN Home](#)
[Thema's](#)
[Onderwijsportaal](#)
[Projecten](#)
[Contacten](#)
[Nieuwsbrief](#)

Veredelingsonderzoek resistente onderstam roos

26-3-2012

Telers van buitenrozen hebben behoefte aan een beter ziekteresistente onderstam dan de alom gebruikte 'Laxa'. PPO inventariseerde wat de mogelijkheden zijn om in Nederland een alternatieve onderstam te ontwikkelen

WUR PPO BBF

De meest gebruikte onderstam in Nederland (geschat op 90% van de geoculeerde struikrozen) is de in 1890 geïntroduceerde 'Laxa' onderstam. Het is zeer opvallend dat dit, na meer dan 120 jaar na de introductie, nog altijd de meest gebruikte onderstam in Nederland is. Door het grootschalige gebruik hiervan nemen wel de problemen met ziektegevoeligheid toe.

Genetische kaart

Via interviews en in literatuur is achtergrondinformatie over rozenveredeling en de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een multiresistente onderstam achterhaald. Hierbij is ook gekeken naar mogelijke subsidies die veelal kostbaar veredelingsonderzoek zouden kunnen betalen, alsook naar behaalde resultaten uit zowel afgerond als lopend onderzoek die het ontwikkelen van een nieuwe onderstam zouden kunnen versnellen.

In Nederland heeft er veel veredelingsonderzoek naar rozen plaatsgevonden dat is gesubsidieerd vanuit de TTI (Technologisch topinstituut) regeling. Dit programma vraagt ook een groot deel eigen bijdragen van betrokken partijen, waarbij over het algemeen makkelijker betrokkenen voor cultuur- en snijrozen kunnen worden gevonden dan voor onderstammen. Dit onderzoek, alsook soortgelijk onderzoek in het buitenland, heeft technieken verfijnd die het vinden van geschikte moederplanten en selectie van nakomelingen bij verdelingswerk kunnen vergemakkelijken. Dit onderzoek heeft ondermeer genetische merkers gevonden voor resistentie tegen sterroetdauw. Daarnaast wordt hard gewerkt aan een genetische kaart voor rozen. Ook is verwantschap tussen rozen tegenwoordig goed te achterhalen.

De onderstam 'Laxa' is pentaploid, waardoor bij bevruchting en zaadvorming slechts een klein deel van de genetische eigenschappen van de vaderplant wordt doorgegeven. Deze eigenschap kan verdelingswerk met de 'Laxa' erg beïnvloeden (zowel positief als negatief). Het zou zeer wenselijk zijn als genetische eigenschappen die bekend zijn over resistentie zondermeer overgebracht zouden kunnen worden naar de gewenste roos (cisgenese, genetische modificatie met eigenschappen uit de eigen soort). Op dit moment wordt deze vorm van genetisch gemodificatie in Europa niet breed gedragen; ontwikkelingen ook op moreel gebied staan echter niet stil. Indien deze technieken worden toegelaten kan versnelling van de verdelingswerkzaamheden de kosten en opbrengsten in een gunstigere balans brengen.

Alternatieve verdelingstechnieken

Alternatief voor klassieke veredeling of modificatie van onderstammen is het gebruik van veredelde hybriden die de gewenste eigenschappen reeds hebben. Tijdens dit onderzoek zijn verschillende rozen gevonden met de eigenschappen die zeer wenselijk zijn voor de nieuwe onderstam van tuinrozen. Deze onderstammen zijn dus nu al beschikbaar, alleen moeten ze getest worden en voldoende kunnen worden vermeerderd.

Nadeel van deze hybriden is dat de eigenschappen hiervan niet stabiel in het zaad zijn, ze moeten vegetatief vermeerderd worden. Het gebruik van deze onderstammen heeft bij testen voor snijrozen via stenten veelbelovende resultaten gegeven. Discussie op dit gebied is wel de financiële haalbaarheid van stenten ten opzichte van de goedkope Laxa-zaailingen.

Contact informatie: [Margareth Hop](#)

Links

- » [Productschap Tuinbouw](#)
- » [Praktijkonderzoek Plant & Omgeving \(PPO\)](#)
- » [Ziekten en plagen in roos - beeldenbank](#)

Hoewel aan de directe kosten van de methode niet zal kunnen worden getornd, zijn besparingen mogelijk op activiteiten als oculeren en wild wegbreken. Ook kan via deze techniek de stent het hele jaar door worden gemaakt onder gewenste omstandigheden voor arbeid en techniek. Verschillende partijen van veredelaars, vermeerderders en kwekers hebben aangegeven mee te willen werken aan de ontwikkeling van nieuwe onderstammen, veelal via een bijdrage in kennis, materiaal of arbeid.

Beschikbare subsidies zijn niet makkelijk te krijgen terwijl aansluiting bij lopende projecten alleen mogelijk lijkt als Nederland met specifieke kennis, techniek of een beduidende som geld over de brug komt.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Bertus Meijer en Margareth Hop, onderzoekers van PPO Bloembollen, Boomkwekerij en Fruit. Uw sector investeert in dit project via het Productschap Tuinbouw. Aanvullende informatie is via www.tuinbouw.nl te vinden onder PT nr. 13930.14

Trefwoorden: veredelingsonderzoek, roos, onderstam, laxa, boomkwekerij, glastuinbouw, plantgezondheid, programma plant, tuin en landschap

